

ПЕДАГОГІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ВИВЧЕННЯ МОВИ І ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ДИСЦИПЛІН ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ

Богиня Л.В., Колечкіна І.В.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті розглядаються питання створення педагогічних умов підготовки іноземних студентів (слухачів підготовчого факультету) до вивчення мови і загальноосвітніх дисциплін як підґрунтя реалізації професійно-орієнтованих технологій із метою підвищення мотиваційного компоненту навчання.

Ключові слова: педагогічні умови, педагогічні технології, професійно-орієнтовані технології, мотивація.

Підготовка лікарів із числа громадян зарубіжних країн є одним із пріоритетних напрямів роботи вищих навчальних медичних закладів України в цілому і нашої академії зокрема.

Якісна підготовка студентів-іноземців починається ще на підготовчих відділеннях, коли закладається мовне підґрунтя отримання того чи іншого фаху. Забезпечити достатнє оволодіння мовою покликані не лише мовне середовище, а й спеціально створені педагогічні умови навчання.

Спираючись на психолого-педагогічні дослідження і на власне бачення проблеми, педагогічними умовами називаємо комплекс заходів організації навчально-виховного процесу, що має забезпечити досягнення слухачами підготовчого відділення високого рівня готовності до вивчення професійно орієнтованих дисциплін.

Реалізація педагогічних умов має на меті забезпечення організаційно-педагогічного й психолого-педагогічного супроводу довишівської та професійної підготовки майбутніх лікарів, визначення форм і методів інформаційної підтримки процесу формування готовності іноземних студентів до професійної діяльності.

Створення педагогічних умов підготовки іноземних студентів до вивчення професійно орієнтованих дисциплін починається з поняття «адаптація». Педагогічний аспект адаптації проявляється в особливостях пристосування іноземних громадян до нової педагогічної системи, до інтернаціонального складу груп, у яких спостерігається національна чи релігійна несумісність, до необхідності засвоєння великого обсягу інформації нерідною мовою, формування нових знань, умінь і навичок тощо. Адаптація іноземних студентів – це багатоаспектний процес знайомства, звикання і пристосування іноземного студента до нового соціокультурного середовища, умов навчання і проживання в ньому.

Досягненню мети навчання сприяє застосування різноманітних педагогічних технологій. Викладач, маючи за провідну мету навчання підготовку висококваліфікованого, компетентного фахівця, здатного критично мислити, самостійно приймати рішення, створює умови для

застосування таких педагогічних технологій, як особистісно-орієнтоване навчання, інноваційні технології, технології інтерактивного навчання та коучингу, тренінги тощо.

На початковому етапі навчання іноземних громадян, на нашу думку, найкращі результати досягаються шляхом поєднання особистісно-орієнтованого й інтерактивного навчання, коли студент є водночас і об'єктом, і суб'єктом навчального процесу. Створення атмосфери доброзичливості, щирості, взаємоповаги не лише дає можливість слухачам підготовчого відділення вивчити мову на належному рівні, а й готує психологічне підґрунтя для формування майбутнього лікаря, який, маючи досвід таких взаємовідносин у колективі з одногрупниками та викладачами, здатен відтворити його у своїй роботі та спілкуванні з пацієнтами і колегами.

Організація навчально-виховного процесу підготовчого відділення для іноземних громадян як послідовного, логічного і цілісного, в якому гармонійно поєднані цілі, форми, методи і засоби навчання, методики викладання дисциплін із високою педагогічною майстерністю педагога, є одним із головних завдань у системі довишівської підготовки іноземних громадян. Разом із тим, навіть найкраща організація навчання, найновіші технології та майстерні педагоги не зможуть забезпечити добрих результатів навчання, якщо іноземні студенти невмотивовані до здобуття майбутнього фаху.

Останнім часом ми спостерігаємо, що близько 20% іноземних громадян, які вступають на підготовче відділення нашої академії, не визначилися з майбутнім фахом і як наслідок мають низьку мотивацію до вивчення профільних дисциплін. Вивчення мови цією категорією іноземців стимулюється здебільшого мовним середовищем. Цей фактор мають використовувати викладачі, аби втримати та підвищити мотивацію. Крім того, підвищенню мотивації сприяє створення на заняттях із мови ситуацій, які будуть траплятися студентам у їхній майбутній професії. Викладач, використовуючи сучасні технології інтерактивного навчання як сукупність прийомів і способів психолого-педагогічного впливу на студентів, демонструє важливість вивчення лексико-граматичних одиниць фахової мови медика.

Підкреслимо, що інтерактивні технології навчання є інноваційним способом роботи викладача в аудиторії в будь-якому освітньому закладі. Інтерактивні технології навчання, на відміну від традиційних, базуються на активній взаємодії учасників навчального процесу, але основна увага при цьому зосереджується на взаємодії студентів між собою. Такий підхід дозволяє активізувати навчальний процес, зробити його цікавішим і легшим для учасників, а також розширює можливість практичного використання засвоєних знань.

Багато методистів підкреслюють важливість навчання мови з урахуванням майбутньої спеціальності вже з перших тижнів вивчення мови

на підготовчому відділенні, що визнається одним із найважливіших мотиваційних чинників.

Підтримуючи цю думку, ми вже в першому семестрі пропонуємо студентам діалоги «У лікаря», де представлені анкетні дані та деякі питання, пов'язані зі скаргами пацієнта. При цьому студенти ознайомлюються із синонімічними формами запитань лікаря про вік пацієнта, його місце роботи або навчання, зі скаргами.

Ознайомлення з такими діалогами у форматі випередження вивчення граматичного матеріалу не впливає на розуміння та використання мовних одиниць у мовленні, оскільки вивчаються здебільшого кліше з перекладом рідною мовою.

Так, розмова лікаря і пацієнта зазвичай починається репліками: «Доброго дня! Сідайте, будь ласка! Одну хвилинку (почекайте хвилинку)», тому викладач звертає увагу слухачів на важливість вивчення цих форм, тим більше, що вони використовуються в різних ситуаціях спілкування.

Після відпрацювання навичок вимови цих лексичних одиниць слухачам пропонується рольова гра, в якій один із них виступає в ролі лікаря, а інший – у ролі пацієнта. З метою створення реальнішої ситуації, а також зважаючи на необхідність формування навичок запису зі слуху та відпрацювання вміння написання почутого, слухачу, який виступає в ролі лікаря, пропонується заповнити першу сторінку «медичної карти» пацієнта.

Приміром, ми пропонуємо типову форму, додаючи її запитаннями, що допомагають «лікарю» уточнити необхідну інформацію: Прізвище _____ Ім'я _____ По батькові _____
Рік народження (Коли Ви народилися? = Вік, скільки вам років?) _____ Домашня адреса (Де Ви живете?) _____
Місце роботи (Де Ви працюєте чи навчаєтесь?) _____
Професія, посада (Хто Ви? Ким працюєте?) _____ Скарги (Що у Вас болить?) _____

Читаючи діалоги, беручи участь у рольових іграх, слухачі вже «приміряють на себе» майбутню професію, що викликає зацікавленість і посилює мотивацію. Крім того, вони мають можливість апробувати свої знання під час медичного огляду лікарями-спеціалістами та, успішно здійснивши першу комунікативну зустріч у майбутньому професійному середовищі, отримують визнання й підтвердження важливості вивчення мови.

Створення педагогічних умов для застосування професійно орієнтованих технологій у фаховій підготовці іноземних студентів підготовчого відділення буде ефективним, якщо професійна спрямованість у викладанні дисциплін загальноосвітнього циклу ґрунтується на розумінні структури професійно-орієнтованої технології навчання як системної

сукупності цільового, змістового, процесуального і результативного компонентів.

Викладачі, володіючи системою форм, методів, прийомів і засобів традиційного й активного навчання, об'єднуючи процеси внутрішньопредметної і міжпредметної інтеграції та координації, застосовуючи різноманітні педагогічні технології в спеціально створених організаційно-педагогічних умовах, можуть (і мусять) регулювати процеси адаптації та навчання іноземних студентів із метою їх фахової підготовки на найвищому рівні.

Список використаної літератури

1. Головка В.А. Теоретичне обґрунтування умов реалізації педагогічного супроводу професійного самовиховання іноземних студентів у ВНЗ / В.А. Головка // Язык и специальность: актуальные проблемы обучения иностранцев в высшем учебном заведении: материалы II междунар. науч.-метод. конф. – Харьков:ХНУРЭ, 2015. – С.112-115.

2. Пономаренко И.В. Адаптация иностранных студентов подфака на начальном этапе обучения в Украине / И.В. Пономаренко //Методологія та практика лінгвістичної підготовки іноземних студентів: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – 2015. – Вип. 9. – С.77–79. 3. Порох Д.О. Соціокультурна адаптація як складник адаптації іноземних студентів до навчання у вищому закладі освіти/ Д.О.Порох // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – №3. – С.47–53.